

«Επιμόρφωση για την Εισαγωγή της Περιγραφικής Αξιολόγησης στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση»

Μάρτιος 2019

Παραδοσιακή/Περιγραφική αξιολόγηση

- Αξιολόγηση με βαθμολογία: στατική διαδικασία. Μετράει το αποτέλεσμα. Είναι αποκομμένη από το μάθημα.
- Αξιολόγηση με κριτήρια: Ο εκπαιδευτικός, κατά τη διάρκεια του μαθήματος συλλέγει στοιχεία γύρω από το τι μαθαίνει και από τον τρόπο που μαθαίνει. Τα καταγράφει και τα ερμηνεύει.
- Τα στοιχεία αυτά τα χρησιμοποιεί και για να τροποποιήσει ο ίδιος τον τρόπο διδασκαλίας του.

Ανάγκες που επιβάλλουν το νέο τρόπο αξιολόγησης:

- Η πρόσβαση στην πληροφορία είναι εύκολη.
- Είναι δύσκολο να αξιολογούμε την πληροφορία και να βρίσκουμε κάθε φορά αυτό που μας χρειάζεται.
- Είναι ανάγκη τα άτομα να μάθουν πώς μαθαίνουν, προκειμένου να μπορούν να προσαρμόζονται σε διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Συγκεκριμένα, στην εκπαίδευση:

- Θέτει μαθησιακούς στόχους και εντοπίζει προβλήματα που πρέπει ο/η εκπαιδευτικός να λύσει από κοινού με το παιδί.
- Δεν ισοπεδώνει όλα τα παιδιά κάτω από τον ίδιο βαθμό. Είναι αναλυτική και διαφοροποιημένη.
- Μας επιτρέπει να γνωρίσουμε καλύτερα αν επιτεύχθηκαν ή όχι οι στόχοι του αναλυτικού προγράμματος.
- Ελπίδες για μείωση της βαθμοθηρίας.

Άξονες αξιολόγησης

- **Αξιολόγηση της μάθησης:**
τεστ, διαγώνισμα, προφορική εξέταση...
 - **Αξιολόγηση για τη μάθηση:**
Ο εκπαιδευτικός και ο μαθητής παρατηρούν τον τρόπο που μαθαίνουν και ανάλογα προσαρμόζουν την εργασία τους.
- Οι δύο μορφές αξιολόγησης αλληλοσυμπληρώνονται.**

Αρχές κάθε αξιολόγησης:

- Σύμφωνα με :Black κ.ά, 2003· Black κ.ά., 2010· Black κ.ά., 2011· Harlen, 2005.
- Χρήση ποικιλίας μεθόδων
- Συμμετοχή του μαθητή
- Αξιολόγηση της συμμετοχής του στο μάθημα αλλά και στη ζωή του σχολείου.
- Αξιολόγηση με βάση συγκεκριμένα κριτήρια
- Συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς

Σύνδεση της αξιολόγησης με τους διδακτικούς στόχους:

- Οι διδακτικοί στόχοι πρέπει να εκφράζουν με σαφήνεια τι μπορεί στο τέλος να κάνει ο μαθητής. (Mager, 1975)
- Λέξεις που αποφεύγουμε: να γνωρίζει, να καταλαβαίνει, να εκτιμάει...
- Λέξεις που περιγράφουν τους στόχους με σαφήνεια: να γράφει, να λέει απέξω, να κατονομάζει, να διακρίνει, να λύνει, να κατασκευάζει, να φτιάχνει, να συγκρίνει,...

Μέσα-Εργαλεία αξιολόγησης:

- Αυτοαξιολόγηση
- Ετεροαξιολόγηση
- Παρατήρηση
- Τεστ, διαγωνίσματα...
- Φάκελος μαθητή/τριας
- Συζητήσεις στην τάξη

Αυτοαξιολόγηση:

- Σκοπός: Ο μαθητής υπεύθυνος για την πρόοδό του.
- Σημασία: αυτονομία, εσωτερικά κίνητρα
- Τι είδους δεδομένα συλλέγουμε: συμμετοχή σε συλλογικές εργασίες, στοιχεία για το φάκελό του, ατομική εργασία...

Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης:

- Πού δυσκολεύτηκα;
- Πού κόλλησα;
- Τι έκανα για να ξεπεράσω τις δυσκολίες;
- Τι με βοήθησε περισσότερο;
- Σε ποιον απευθύνθηκα για βοήθεια και πόσο αποτελεσματικό ήταν αυτό;
- Τι καινούριο έμαθα;

Ετεροαξιολόγηση

- Από μαθητή/τρια σε μαθητή/τρια
- Ο/Η εκπαιδευτικός ορίζει σαφή κριτήρια
- Ο/Η μαθητής/τρια γνωρίζει ένα θέμα σε βάθος.
- Ενισχύεται η κοινωνική αλληλεπίδραση και η εμπιστοσύνη μεταξύ των μαθητών.
- Επικεντρώνει την προσοχή στη διαδικασία και όχι μόνο στο τελικό αποτέλεσμα.

Ετεροαξιολόγηση:

- Η αξιολόγηση δεν πρέπει να διαφέρει αισθητά από την αξιολόγηση του /της εκπαιδευτικού.
- Ο/η εκπαιδευτικός πρέπει να μάθει στα παιδιά πώς να αξιολογούν.
- Το παιδί που αξιολογεί πρέπει να είναι του ίδιου μαθησιακού επιπέδου με το παιδί που αξιολογείται.

Παρατήρηση:

- Δομημένη (ξέρει από πριν τι θα παρατηρήσει)
- Μη δομημένη (παρατήρηση ενός περιστατικού καθώς γίνεται)
- Γραπτή παρατήρηση: ο/η εκπαιδευτικός γνωρίζει τι μαθαίνουν τα παιδιά και πώς το μαθαίνουν και μπορεί ανάλογα να αναπροσαρμόσει το σχεδιασμό του.
- Πώς συνεργάζονται και αλληλεπιδρούν.

Γραπτές δοκιμασίες:

- Κλειστού ή ανοικτού τύπου
- Δίνουν πολύτιμες πληροφορίες για το μαθησιακό προφίλ του μαθητή.
- Λειτουργούν ως ανατροφοδότηση για τους μαθητές (πού υστερούν, πού υπερέχουν).

Φάκελος μαθητή/τριας

- Βοηθάει στην αυτοαξιολόγηση.
- Περιέχει εργασίες του μαθητή.
- Ο/η μαθητής/τρια πρέπει να έχει λόγο στη σύνθεση του περιεχομένου.
- Του δίνει ευκαιρίες πρωτοβουλίας.
- Αποτυπώνει τη μαθησιακή του πορεία.

Στάδια οργάνωσης του φακέλου:

- Στάδιο προβληματισμού: Σκοπός, χρονική διάρκεια, περιεχόμενο, σε ποιους απευθύνεται.
- Στάδιο προετοιμασίας της αξιολογικής λειτουργίας του φακέλου: ανάλογα με τους στόχους του μαθήματος και τους στόχους που βάζει ο/η μαθητής/τρια.
- Στάδιο οργάνωσης του φακέλου
- Χρήση και αξιολόγηση του φακέλου: Συζήτηση και αξιολόγηση.

Συζήτηση-αξιολόγηση φακέλου:

- Γιατί περιέλαβες τη συγκεκριμένη εργασία στο φάκελο, ποιες απέκλεισες και γιατί;
- Ποια από τα στοιχεία που έχεις συμπεριλάβει στο φάκελο δείχνουν την πορεία σου;
- Τι άλλο θα μπορούσες να συμπεριλάβεις στο φάκελο που θα ήταν αντιπροσωπευτικό για σένα και την εξέλιξή σου;
- Πώς πας με τους στόχους που είχες θέσει την προηγούμενη φορά; πώς εργάστηκες για να τους πετύχεις;
- Τι μπορείς να κάνεις τώρα που παλιότερα δε μπορούσες να κάνεις;
- Με βάση τα στοιχεία που προκύπτουν από τον φάκελο, ποιους στόχους θέτεις για τη συνέχεια;

Σχόλια που μπορούν να γίνουν μέρος του φακέλου:

- Σχόλια εκπαιδευτικού: Θετικά στοιχεία, δυνατότητες, αλλαγές, βελτιώσεις, ερωτήσεις, αδυναμίες, ανησυχίες...
- Σχόλια μαθητή/τριας: Οι παρατηρήσεις του/της για το φάκελό του/της (δυνατά και αδύνατα στοιχεία), οι απαντήσεις του/της στις ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού, οι προοπτικές εξέλιξης που ορίζει.
- Στόχοι: για το επόμενο διάστημα.

Τι μπορεί να περιλαμβάνει ο φάκελος

- Τις καλύτερες εργασίες
- Τις αξιολογημένες
- Αυτές που δείχνουν την εξέλιξή του.

Συζήτηση στην τάξη

- Καλλιεργεί ανώτερες ικανότητες στους μαθητές, όπως ανάκληση πληροφοριών, ανάλυση, σύνθεση, αξιολόγηση.
- Ο εκπαιδευτικός πρέπει να δίνει φωνή στους μαθητές του για να εκφράσουν συναισθήματα, ιδέες, σκέψεις, ενδιαφέροντα.

Προκαταρκτικές ενέργειες Π.Α.

- Ενημέρωση των εκπαιδευτικών
- Ενημέρωση Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων.

Έκθεση προόδου:

- Περιγράφει διαδικασία και όχι στατικά χαρακτηριστικά.
- Πρέπει να είναι σε γλώσσα που κατανοεί και ο μαθητής και ο γονέας.
- Ο μαθητής να κατανοεί μέσα απ' αυτή τι πρέπει να κάνει για να βελτιωθεί.

Τι περιλαμβάνει η έκθεση προόδου:

- **A.** Τους στόχους του αναλυτικού προγράμματος.
- Τα δυνατά σημεία
- Τα σημεία που χρειάζεται βελτίωση
- **B.** Το ρόλο του/της μαθητή/τριας:
- Ενδιαφέρον και συμμετοχή
- Συνεργασία
- Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλίας

Μέρος Β: Ενδιαφέρον και συμμετοχή

- **Α. Εργάζεται και ερευνά**
- μεθοδικά
- αποτελεσματικά
- Δημιουργικά
- καταβάλλοντας προσπάθειες για βελτίωση

Μέρος Β. Συνεργασία

- **Β. Όταν αλληλεπιδρά με τους/τις άλλους/ες**
- σέβεται τους κανόνες της ομάδας και του σχολείου
- εκφράζει την άποψή του/της
- διαχειρίζεται τα συναισθήματά του/της
- κατανοεί τους/τις άλλους/ες και αποδέχεται τη διαφορετικότητα
- συμβάλλει αποτελεσματικά στην επίλυση διαφορών μέσα στην ομάδα

Αυτονομία-πρωτοβουλία

- **Γ. όταν συμμετέχει σε εκδηλώσεις του σχολείου**
- έχει ενεργό ρόλο σε ομαδικές δραστηριότητες
- αναλαμβάνει πρωτοβουλίες

Παράδειγμα έκθεσης προόδου

- **ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

- Ονοματεπώνυμο Εκπαιδευτικού:

.....
..... **ΚΡΙΤΗΡΙΑ** * ** *** ****

- Κατανόηση και επεξεργασία λογοτεχνικού κειμένου
- Αναγνώριση λογοτεχνικών ειδών
- Συσχέτιση λογοτεχνικού κειμένου (παραγωγή και πρόσληψη) με κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο
- Ερμηνεία λογοτεχνικού κειμένου προφορικά και γραπτά
- Ενδιαφέρον και συμμετοχή
- Συνεργασία
- Αυτονομία και ανάληψη πρωτοβουλιών
- **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**

Αξιολόγηση μαθητών με ειδικές ανάγκες

- έμφαση στη διαδικασία της μάθησης και στην αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικών, μαθητών/-τριών και μαθησιακών περιεχομένων
- β) ολιστική προσέγγιση της μάθησης και της ανάπτυξης
- γ) ευρύτητα, ευελιξία και ισορροπία στα μαθησιακά αντικείμενα και στα προγράμματα σπουδών
- δ) ευέλικτο σύστημα αξιολόγησης με την εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων και εργαλείων

Εκθ. Προόδου μαθητή με ειδ. ανάγκες

- ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ

- Με ομηλικούς
- Με εκπαιδευτικούς
- Με διοίκηση
- Άλλους

-

- ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

- Ενδιαφέροντα
- Δημιουργικές ικανότητες
- Ταλέντα

-

- ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

- Γνώσεις και δεξιότητες
- Δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης
- Ψυχοκινητικές δεξιότητες

-

Παράδειγμα: Εκπαιδευτική επίσκεψη στο μητροπολιτικό ναό της πόλης μας

- Στα πλαίσια του μαθήματος των Νέων Ελληνικών
- Σε υποθετική τάξη 24 μαθητών/τριών
- Σε προβλεπόμενο χρόνο 4 διδακτικών ωρών
- Κριτήριο επιλογής του χώρου: Θέλω να διδάξω στους μαθητές την περιγραφή μέσα από την παρατήρηση των εικόνων που έφτιαξε ο Φώτης Κόντογλου.

Διδακτικοί στόχοι (για την Α΄ τάξη), ενότητα: τόπος και πολιτισμός

- Να γνωρίσουν την πρόσφατη ιστορία και τον πολιτισμό του τόπου τους.
- Να αναγνωρίζουν τα κύρια στοιχεία της περιγραφής μιας εικόνας.
- Να συνεργάζονται, γιατί θα εργαστούν σε 6 ομάδες (6 εικόνες).
- Να χρησιμοποιούν καινούργιες λέξεις (επίθετα)
- Να παράγουν λόγο με συγκεκριμένο σκοπό σε επικοινωνιακό πλαίσιο.

Πριν την επίσκεψη:

- Η τάξη ενημερώνεται για το χώρο που θα πάει και για το σκοπό της επίσκεψης.
- Διαβάζουν πληροφορίες για τον Κόντογλου.
- Πληροφορούνται για τον εικονογραφικό κύκλο της εκκλησίας.
- Χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων μαθητών/τριών.
- Εξηγούμε ότι κάθε ομάδα θα εργάζεται με φύλλο εργασίας (ένα κάθε μαθητής) πάνω σε συγκεκριμένη εικόνα και θα πρέπει απ' την αρχή να κανονίσουν ποιος/ποια θα γράφει και ποιος/ποια θα τα παρουσιάσει στην τάξη.

Φύλλο εργασίας (ίδιο για όλους):

- Εντοπίστε την υπογραφή του ζωγράφου και το έτος που φτιάχτηκε η εικόνα.
- Περιγράψτε τα κεντρικά πρόσωπα: άντρας ή γυναίκα; Τι φορούν; Πώς κάθονται; Τι κινήσεις κάνουν με τα χέρια;
- Πώς θα περιγράφατε κάθε μορφή από τις κινήσεις που κάνει;

Συνέχεια φύλλου εργασίας:

- Ποια χρώματα χρησιμοποιεί ο ζωγράφος για τις μορφές και ποια για το φόντο της εικόνας;
- Πώς θα περιγράφατε κάθε χρώμα; (έντονο, μουντό, ζωηρό, ανοιχτό, σκούρο, ζεστό, κρύο, ψυχρό, πορφυρό, ...)
- Με ποια σκηνή από την Καινή Διαθήκη ταιριάζει η εικόνα σας;
- Πώς καταλήξατε σε αυτό το συμπέρασμα;

Μετά την επίσκεψη: 3^η ώρα

- Παρουσίαση του φύλλου εργασίας κάθε ομάδας στην τάξη.
- Ερωτήσεις, παρατηρήσεις, συμπεράσματα

4^η ώρα: Παραγωγή λόγου (Για τους Φιλολόγους)

- Να περιγράψετε σε συνεχές κείμενο την εικόνα που αναλάβατε με την ομάδα σας. Έχετε υπόψη ότι το κείμενο αυτό θα συμπεριληφθεί σε έναν ενημερωτικό οδηγό που θα φτιάξει η τάξη σας για τους ξένους που επισκέπτονται τη Μητρόπολη Αργοστολίου.

Στοιχεία που συγκέντρωσε ο εκπαιδευτικός από παρατήρηση:

Κριτήρια	Μαθητή 1	Μαθήτρια 2	Μαθητής 3
Μπορεί να εντοπίζει το όνομα και το έτος	όχι		
Μπορεί να διακρίνει τι είναι σημαντικό και τι λεπτομέρεια	Σχεδόν πάντοτε		
Χρησιμοποιεί νέες λέξεις	σπάνια		

Συνέχεια:

Μπορεί να συσχετιστεί τη νέα γνώση με παλιότερη	λίγο			
Συνεργάζεται καλά με τους συμμαθητές του.	πάντοτε			

Φύλλο αυτοαξιολόγησης (5'), μαθητής 1:

Μπόρεσα να εντοπίσω το όνομα και το έτος	Με δυσκόλεψε
Διέκρινα κύρια και δευτερεύοντα στοιχεία	ναι
Χρησιμοποίησα νέες λέξεις	οχι
Μπόρεσα να φτιάξω ένα δικό μου κείμενο για την εικόνα	ναι

Φύλλο αυτοαξιολόγησης συνέχεια:

Μπόρεσα να συνεργαστώ με την ομάδα μου	ναι
Τι πρόσφερα στην ομάδα μου	Τους έλεγα και έγραφαν
Ποια δραστηριότητα με δυσκόλεψε	Το γράψιμο του κειμένου
Τι άλλο θα με ενδιέφερε να μάθω σχετικά με τον Κόντογλου	Πώς οι εικόνες του έφτασαν στο Αργοστόλι.

Καταγραφή στοιχείων από την παρατήρηση και την αυτοαξιολόγηση:

- Ο μαθητής Γ.Κ. εντόπισε δύσκολα το όνομα του ζωγράφου και το έτος. Διέκρινε εύκολα τα κύρια πρόσωπα της εικόνας. Δεν μπόρεσε όμως να συσχετίσει την εικόνα με αυτά που ξέρει από τα Θρησκευτικά του. Δε χρησιμοποίησε τις νέες λέξεις (επίθετα) που μάθαμε. Αντιλαμβάνεται το σκοπό και το είδος του κειμένου που η άσκηση του ζητάει να γράψει αλλά η επικοινωνία του περιορίζεται στα απολύτως αναγκαία. Συνεργάζεται καλά με την ομάδα. Θα ήθελε να μάθει πώς τα έργα έφτασαν στο Αργοστόλι.

Έκθεση προόδου της οποίας θα λάβει γνώση ο γονέας:

- Ο Γ.Κ. αντιλαμβάνεται εύκολα αυτά που του ζητάει η άσκηση. Ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στις υποχρεώσεις του. Η ελλιπής προετοιμασία στο σπίτι δυσκολεύει τη μεγαλύτερη συμμετοχή του στις εργασίες του μαθήματος. Επίσης, δυσκολεύεται στο γράψιμο για τον ίδιο λόγο. Έχει ενδιαφέρον για το μάθημα. Η καλή συνεργασία με τους συμμαθητές του είναι ένα θετικό στοιχείο.